

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke delice za vse leto 25 K., za pol leta 18 K., za četrtek leta 6 K. 50 h., na en mesec 2 K. 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse je 24 K., za pol leta 18 K., za četrtek leta 6 K., na en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četrtek leta 6 K. 50 h., na en mesec 1 K. 90 h. — Za tujo deželo toliko več, kolikor znača poština. — Da narodne brez istodobne vpošiljavatve naročnine se ne emira, — Za oznanila se plačuje od poterostopne petit-vrat po 12 h., če se se oznanilo tiski enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiski trikrat ali večkrat. — Doprin je izvirov frankovati. — Rokopisi se ne vržejo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafeljih ulicah št. 5, in sicer uročištvo v I. nadstropju, upravljanje pa v pritličju. — Upravljanje naj se blagovoljje pošiljati naročnine, reklame, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Nekaj za kratek čas.

Pastir Jožef Cerjak v Rajhenburgu je začutil v sebi posebno zasmrtnost do lurške Matere božje in je sklenil njej v čast sezidati veliko cerkev.

Ustanovil je cerkveno družbo, ki naj pobira med »Marijinimi« otroci denarne darove za Marijino cerkev in sedaj razpošilja — menda po vsem Slovenskem (saj se liberalni Postojni ni prizanesel) goreč posiv k vstopu v njegovo cerkveno družbo in k obilnim darovom za — »slovenski Lurdu«.

Takih farških beračij smo sicer že vajeni, a Cerjakova je posebne vrste in zato hočemo iz njegovega poziva ponatisniti nekaj odlomkov, da bo svet videl, kako omejeni so naši duhovniki.

Straja pripoveduje tisto bajko, da se je leta 1858 Marija v Lurdru prikazala osemnajstkrat, da je na mestu, kjer se je prikazala, začel izvirati močen studenc iz trde skale, da je voda tega studanca čudodelne moči, ki je ozdravila že tisoč in tisoč bolnikov itd.

Potem pa nadaljuje Cerjak: »Pa Marija je zahtevala, da ji kristjani postavijo v Lurdru spomin na njene prikazni, je ukazala, da ji tam sezidajo novo cerkev.

In glej, nad votlino, v kateri se je prikazala Marija, stoji danes krasna Marijina cerkev.

Župnik Cerjak mora imeti pač čisto pastirske pojme o Materi božji. Častihlepna je torej sveta Marija, da je zahtevala zahvalo za svoje prikazni?!

Katekizem nas uči, da je častihlepnost — greb; Cerjak tedaj žali Mater božjo, že pravi, da je »ukazala, da se ji naj postavi hram, v katerem se ji bo molilo. Taki nazori so vladali v starih paganskih časih. Toda pride že boljše:

»Lurd je postal središče blagosnega Marijinega delovanja v prid

ubogemu šloveškemu rodu. Od one srečne dobe, ko se je sezidala Marijina cerkev v Lurdru, se je takurekoč podvojila Marijina ljubezen do Adamovih otrok.

Torej, preje je bila Marijina ljubezen do nas ubogih zemljjanov manjša? Ali so take spremembe mogode pri — svetem, popolnem bitju, kakršna je vendar Mati božja? Pa kaj?

Saj naši duhovni pastirji žalijo že celo samega Boga, ker nas učijo, da moramo Boga častiti zaradi tega, da nas on — popolno, neskončno dobro bitje — ne kaznuje in pogubi. Kako se more pojmem popolnost strinjati s slabostmi, kakršne ima samo človek?

Toda pustimo to: Mit der Dummbheit...

Cerjak utemljuje potem svojo potrebo, da se postavi tudi na Slovenskem Marijina lurška cerkev, karor da bi takih cerkev že ne bilo vse polno.

Kaj bodo pa Marije na Trsatu, na Brezjah, v Zagorju itd., ki so vse čudodelne, reklo k takemu prednostnemu češčenju lurške Mater božje.

Če se hočeš po mor in peljati in se proti pomorskim nevihtam in negodam zavarovati, moraš iti na božjo pot na Trsat (nikanor drugam) in tam seveda kaj pustiti za božje ime in Marijino čast.

Naša kranjska »Marija pomaga« ima zoper druge čudodelne moči, Zagorska na Stajerskem zoper druge in tako dalje. Farška bisaga je iznajdljiva.

Kaj pa Cerjak obljuduje darovalteljem! On jih razločuje v člane, ustanovnike in dobrotnike. Član je tisti, ki plačuje na leto 1 K. 20 h skozi 10 let ali pa plača enkrat za vselej 12 kron, kar se posebno priporoča. (Aha!)

Bolj premožni lahko postanejo ustanovniki in plačujejo na leto 10 krón skozi 10 let ali pa enkrat za vselej 100 K. (Še bolje)

Dobrottniki so pa tisti, ki darujejo, kolikor hočejo. |

Katerih milosti postanejo deležni ustanovniki, člane in dobrotniki? Za ustanovnike, člane in dobrotnike se mašuje vsak priči petek v mesecu. Če je v mesecu kvaterniteden, opravlja se družbena maša na kvaterno sredo in se molijo enake molitve kakor vernih duš dan. Vrh tega se še vsako nedeljo in praznik skupno molijo v farni cerkvi za družbenike. Vseh teh duhovnih dobrat bodo vse družbeniki deležni, dokler bo trajala cerkvena družba in doseglja svoj namen.

Cerkvena družba v Rajhenburgu bo trajala tako dolgo, da se bodo dozidala cerkev, potem preneha. Do tistega časa se bodo opravljale mesedne maše in molitve brez izjeme za vse, ki so količaj darovali za cerkev. Ko pa bodo ponehala cerkvena družba, te sv. maše in molitve za rajne ne bodo nikdar prenehalo za tiste, ki so darovali vsaj 12 krón ali več.

To je dobro. Siromak, ki ne zmora »12 kron ali več« bodo kmalu pozabljeni. Rajhenburški farji ne bodo več za njego molili.

Svojo ostudo beračjo končuje Cerjak s temi le besedami: »Glej, čestilec Marijin, morebiti boš kmalu po smrti pozablijen v molitvah od vseh, celo od tistih, ki bodo uživali Twoje premoženje (namesto da bi ga bil farjem zapustil). Če pa daruješ za lurško cerkev v Rajhenburgu skozi 10 let le po 1 K. 20 h na leto ali enkrat za vselej 12 kron (ali več) ne boš pozablijen nikdar v molitvah.«

Po našem mnenju imajo farji dolžnost moliti za vsakogar; česa imajo te lenobe dosti. A oni molijo le za — denar. Fej taki veri; to ni Kristusova, to ni katoliška vera, to je farška vera, proti kateri se bodemo vedno odločno bojevali.

tudi Završnica sama vabilo, naj primet družino delat, sem zahajal tja skoro vsak dan kakor popreje, dokler je bil Završnik še živ. Šaj veste: solamen miseris socios habere malorum.

Minilo nam je tako šestnajst let. Jaz sem osivel, Završnici so se pokazali beli lasje na glavi, Albina pa je postala lepa dekle, kakršnje bi zastonj iskal daleč okrog. Razen telesne lepote so jo krasila velike duševne zmožnosti. Jaz sem si mnogo prizadel, da bi jo izobrazil, in redi sem, da je bil moj trud obilno ploden. Albino sem učil našega milega materinega jesika, naučil jo nemščine in deloma tudi francoščine. Seznanil sem jo z najboljšimi italijanskimi pisatelji, katere sva brala v prevodu. Skratka, Albina ve toliko, kolikor malokatero dekle, ki se šteje med olikanje! In kako lahko se je učila! Kot bi poučeval kakega angleščine, se mi je zdelo, ko mi je sedela nasproti in poslušala mojo razlagico, ki nikakor ni bila tako pedantsko navozana na slovne kakor dandasne pri večini učiteljev in profesorjev.

Kar sem upal, da najdem tolačbo po izgubljenem tovariju pri njegovi ženi in ljubki hčerkki in ker me je

Belgrajska pisma.

XII.

(— ut.) Narodna skupština, ki je bila takoj po novih volitvah sklicana k izrednemu zasedanju, razpuščena je s kraljevim ukazom do oktobra, ko se — takor po navadi — zoper sestane k rednemu zasedanju.

V izredno zasedanje se je sestala narodna skupština samo zato, da se verificirajo volitve, da se izvoli predsedstvo, in — to je glavno — da se sestavi definitivna parlamentarna vlada. Pri razpravi o verifikaciji volitev je prišlo večkrat do nurnih prizorov, kar ni navadno v srbski narodni skupštini, kjer se navadno razpravlja zelo stvarno in mirno, ali vseeno se je razprava hitro dokončala. Nova vlada se je tudi hitro konstituirala, kar je popolnoma naravno, ker se je takoj po izvršitvi volitev večkrat do sebe samostojni radikalci (radikalni demokrati), a vedelo se je tudi to, da se bo provizoričen kabinet, ki je bil sestavljen iz samostojnih radikalcev v svrhu, da izvrši volitve, samo rekonstruiral, ker so že v ta provizorični kabinet poslali samostojni radikalci najspodbujnejše svoje ljudi, pa je bilo izključeno, da bi se pri sestavi definitivnega kabinta mogla zdrediti večja sprememba, oziroma, da bi sestavili kabinet popolnoma novi možje.

Glavno vprašanje, radi katerega se je narodna skupština sestala k izrednemu zasedanju — vprašanje o vladu — se je torej kmalu rešilo in sicer na ta način, da je prevzela vlasti čisto mlada stranka — mlada po svojem obstoju in po svojih članih — ki še ni vladala in zato so mnogi popolnoma opravičeno v skrbih, da bo ta stranka nerodno vladala, posebno ker ni niti numerično niti po kvaliteti dosti močna napram opoziciji, v kateri so glavni faktor radikalci, stari in izkušeni politiki.

Ali nekatera znamenja kažejo, da vlada ni ravno tako slaba, kakor se misli. Kdor je pazno zasledoval tok razprav v izrednem skupštinkem zasedanju, je moral dobiti vtisk, da obstoji med vladno stranko in med nacionalci (bivšimi liberalci) nekak takjen sporazum, ker javno vladna stranka takega sporazuma ni mogla narediti radi nepopularnosti, ki jo v narodu uživajo nacionalci. Vsaj jaz sem dobil tak vtisk, ker drugače si ne morem razložiti vsklik dr. Veljkovića (nacionalca) pri razpravi o verifikaciji poslancev iz moravskega okrožja: »Moram pripomniti o poziciji — — —, a govoril je popolnoma v zmislu vlade, kar pomeni da se on in petnajst njegovih tovarisjev ne nahajajo v opoziciji, nego podpirajo vlado!«

Ako je temu tako — in skoraj gotovo je — potem je pridobil vlasta nekoliko spretnih politikov (dr. Veljković, Stojan Ribač et al.), ki jih bodo veliko pomagali — pet let, ali dalje ne, ker se bo za sporazum hitro vvedelo (kaj se v Srbiji ne zvez?) in potem samostojni radikalci pri prihodnjih volitvah propadejo, ker so nacionalci — kakor sem že rekel — kot stranka, ki je nekdaj delala največja nasilja, v narodu skrajno nepriljubljeni in zato se bodo pri prihodnjih volitvah zoper zbrali volici okoli radikalcev.

V ostalem za sedaj je bolje, da nacionalci pomagajo vlasti, ker na ta način se vsaj odstrani nevarnost permanentne krize. Za vladno stranko sporazum sicer ni dober, ker vsled njega v narodu mnogo izgubi, ali dobro je to za Srbijo. Bolje je namreč, da imajo tudi nacionalci pet let nekaj vpliva (in sporazum z vlasto jih da vpliva), kakor da bi bila skupština obsojena na to, da se v nji pet let samo krize rešujejo.

Narodna skupština se je razpuštila, a nova vlasti niti svojega programa ni razvila, nego je ministrski predsednik Ljuba Stojanović samo

LISTEK.

Brat Justin.

U dnevnika samostanskega novica Priobčil Bistročan)

(Dalej.)

A on me je gledal strastno, kot bi me hotel prodreti in nadaljeval:

»Vi ste mi odvzeli vse, kar mi je bilo dragoo na svetu, a vsega sem si sam kriv, le sam! Zakaj sem vas peljal ono popoldne tja! A že mora tako biti. — Nekaj vas moram vprašati: Brat Justin, ali ostanete v samostanu?«

Patru Vigiliju v tem trenutku nisem mogel lagati, zato sem odgovoril:

»Ne!«

»Poslušajte mojo preteklost!«

Oddahnil se je nekoliko, nato pa rekel:

»Jaz in Albin in oče Završnik sva bila v gimnazijskih letih najboljša prijatelja; tudi pozneje, ko sem jaz oddel v samostan, se ta vez ni pretrgala, nasprotno, še utrdila se je.

Ko sem jaz postal pater, je bil Završnik že uradnik pri železnici, kjer je bil prav zadovoljen, le to si je želel vedno, da bi mogla midva

večkrat skupaj biti. A jaz sem bil tu na Kremenu, on pa tam nekje blizu Dunaja. Naposled se je njegova želja uresničila, da sva bila skoraj vedno skupaj. Završnik je bil namreč ponesrečil na železnici, prišel je ob roko in moral iti v pokoj. S svojo ženo, s katero se je poročil leto popreje, je prišel v Veliki log, kupil malo posestvo s hišo in kivelj prav zadovoljno med preprestimi kmetskimi ljudmi, oddaljen od mestnega žuma. Midva sva delala izlete v bližnjo okolico, kadar je bilo lepo vreme, sicer sem bil pa jaz njegov gost na njegovem domu, ali pa je on prebil po cele popoldneve pri meni v samostanu.

Kar se je Završnika lotila jetika in pred šestnajstimi leti sem pokopal potrtega sreca svojega dobrega in pravega prijatelja ... Patru Vigiliju se je utrnila solza pri spominu na dragega tovarisa. Kmalu je nadaljeval:

»Njegova smrt je potrla mene kakor njegovo ženo, kateri je ostala le Albin, ki je bila takrat še eno leto stara. Ker sem upal, da najdem tolačbo po izgubljenem tovariju pri njegovi ženi in ljubki hčerkki in ker me je

mladeniškim navdušenjem in mi povедala vsebino vselej tako natanko, da se nisem mogel načuditi njenemu dobremu spominu.

Tu ste prišli vi. Ko sem vas prvič pred porto zagledal, ste mi bili simpatični. Škoda za fanta, sem si rekel, da je prišel sem; ta obraz ni ustvarjen za samostan.

Postala sva si takoj prijatelja. Kakor sem Albini nosil knjige, tako sem vas zalagal z njimi. Katero je ona brala, ste jih čitali tudi vi. Veselil sem se večkrat, ko sem slišal enako oceno kakih knjig od vas in od Albine.

Kako sem vas ž njo seznanil, veste dobro. Ta dogodek je ostal meni v britkem spominu, vam pa v lepem, kot se mi zdi.

Da ste bili pozneje čez tri dni z Albino skupaj, sem izvedel, ko se je dekli zagovorilo. Čudna misel mi je šinila v glavo: Čemu je prišel? In takrat sem začel noret!

Vsek šlovek nori enkrat v svojem življenju, jaz sem v starosti. Zdaj sem šele spoznal, da ima tudi redovnik srečo v prisih, srečo, ki more ljubit. Do takrat sem šutil do Albine samo čisto prijateljstvo; ko sem pa

uvidev, da čutite vi do nje ljubezen, se je porodila v meni zavist, da bi kdor drugi deklično rajej imel od mene in zato se je tudi v mojem srcu vzbudila ljubezen do nje. Od dne do dne se mi je staro redovniško srce bolj vnemalo za njo in da šlovek, ki že ni nikdar ljubil, toliko gorečnejše in strastnejše ljubi, kolikor starejši je, mislim, da se ne motim, ako to trdim.

Dokler nisem Albini ničesar o svoji ljubezni dō nje razdelil, je bila vedno prijazna z menoj kot s svojim najboljšim prijateljem. Velikokrat sem se pripravljil, da bi ji povedal, da jo iskreno ljubim, a nikdar nisem imel pogume za to.

Nekoč

na kratko omenil, da je program vlade tako in tako znan, a v rednem zasedanju narodne skupštine v oktobru da bo vlada razvila svoj delavni program. Bilo bi pač pravilnejše, da je nova vlada takoj pri svojem nastopu razvila svoj program, a ne samo opozorila skupštino na političen program stranke samostojnih radikalcev. Zato je »Samouprava«, organ radikalcev, dobro rekla: Ako narod vpraša poslanec, ko se vrnejo domov, kaj dela vlada, naj rečejo, da vlada sestavlja program.

Srbsko časopisje posveča vedno več pozornosti Slovencem in redno obvešča svojo publiko o vsakem največjem pojavu pri Slovencih. Tako se dela za medsebojno spoznavanje, a največ zaslug ima za to zagrebški »Novi Srbobranec«, ki take stvari povzame iz slovenskih časopisov (največ iz »Slov. Naroda«), iz njega povzamejo vse te vesti srbski listi v kraljevini, a iz teh zopet bolgarski listi, oziroma list, ker v celi Bolgarski je samo en list (sfiski »Den«), ki se vsaj malo briga za Jugoslovanstvo. Ta pojav je hvalevreden. Dosedaj so se naši bratje na jugu malo brigali za nas, a sedaj registrirajo vsak udarec, ki ga dobimo od naših »gospodarjev«, pa tudi vsak naš uspeh, ki ga dosežemo v borbi za ravнопravnost. Razen »N. Srbobranca« se zanima za Slovence največ ugleden belgradski dnevnik »Trgovinski Glasnik«, katerega glavni urednik, g. Djajač, je odločen Jugoslovan in uživa kot politik in kot časnikar velik glas in splošno spoznavanje. Slovenci Srbe — to se lahko trdi — dobro poznamo, ker Slovenci veliko potujejo po slovenskem jugu in mnogo pišejo o najblžjih svojih bratih, pa to isto lahko storijo tudi bratje Srbi, ker so na našem napredku ali nazadovanju direktno tudi oni zainteresovani. Medsebojno spoznavanje je prvi pogoj za skupno delo, a skupno delo je potrebno, to sprevidijo danes vsi.

* * *

Bolgarske čete v Macedoniji nadaljujejo svoje delo »osvobojenja«, in sicer na svoj znani način. Srbi, naravno, ne morejo mirno gledati, kako se ubijajo njihovi veljaki po makedonskih vseh, pa tudi sestavljajo čete, ki imajo nalogo, braniti srbske vasi od napadov bolgarskih čet. Tako se je te dni zopet vršila bitka med eno srbsko in eno bolgarsko četo pri Prilepu. Bolgarska četa je namernavala oditi v vas Rovac, da ubije srbskega duhovnika (obsodbo mu je že pred dvetimi tedni poslala), a srbska četa, ki je za obsodbo vedela, je čekala prad vasjo in ko se je bolgarska četa približala, so začeli Srbi od vseh strani streljati na njo, tako da je ostalo mnogo Bolgarov mrtvih, a nekaj so jih Srbi ujeli. Kaj storijo Srbi z ujetniki, ni znano, ali najbrže jih razorožijo in potem izpustijo, ako ujetniki prisežejo, da več ne bodo napadali srbskih vasi. Tako so Srbi do zdaj vedno postopali in najbrže niti sedaj ne odstopijo od te svoje navade.

Vsekakor so to žalostni pojavi, ali ponehali ne bodo, dokler se dajo bolgarski makedonski četniki voditi od Nemcev, kneza Ferdinanda in dokler si Bolgari ne izbjegojo iz glave misli, da je makedonsko vprašanje čisto bolgarsko narodno vprašanje. Kakor vsa znamenja kažejo, je še daleč čas, ko Bolgari sprevidijo, da sami v Makedoniji ne opravijo ničesar in da je potreben sporazum s Srbi, ako nočejo, da bi postala Makedonija ne bolgarska in ne srbska, nego da si jo vzame ona država, katero oni in Srbi največ sovražijo. Ako se to zgodi (da namreč Makedonijo okupira Avstro Ogrska), potem je ne samo Makedonija izgubljena za Bolgare in za Srbe, nego postane iluzorna tudi samostalnost Srbske in Bolgarske. Cudno je, da Bolgari še niso izprevideli, kako — duobus litigantibus tertius gaudet! Da le prepozno ne bi sprevideli tega!

Vojna ali mir?

Z bojišča.

Iz Syteze poročajo ruski časopisi: Z levega krila, so se odpisali poizvedovalni oddelki v vasi Jalumaze in Dagumadzjadze. Iz zadnje vasi so Rusi pregnali japonske posadko, obstoječo iz dveh stotnih pehot in konjenice. Pri Jalundzeju je bila praska ter sta padla dva rusa vojaka. — V rajonu Siuminpu razsaja med Japonci kolera ter umrje vsaki dan 40—50 vojakov.

Japonci krščujejo ostanke ruskih ladij.

Dasi so Japonci dobili iz morja popolnoma nerabne ostanke ruskih vojnih ladij, vendar jim dajejo svoja imena, da bi svet mislil, za koliko ladij se je pomnožilo njihovo brodovje. Tako so prekrstili ostanke »Peresvet« v Sagami, »Poltave« v »Tango« Bajana v »Azo«, »Palade« v »Tsuragui« in »Varjaga« v »Soju«.

Japonsko brodovje.

PodADMIRAL Kataoka poroča, da je v Ohotsk poslano brodovje v Ajancu zaplenilo top z municijo, v Ohotsku samem pa 57 pušč s streličom. Isto brodovje je blizu Sahalina zajelo neko angleško ladjo. Proti Kamčatki odpeljano japonsko brodovje je zavzel 16. t. m. v prastanišču Nikolsk na Komodonkinih otokih rusko transportno ladjo »Montaro«.

O admiralu Roždestvenskem.

Govori se, da se admiral Roždestvenski kmalu vrne domov na Rusko, za kar ima že dovoljenje v žepu.

Mirovna pogajanja. Rusija sprejemljivejša?

»Matinu« se poroča iz Portsmouth, da je Rusija na opetovani Rooseveltov kompromisni predlog odgovorila sprejemljiveje ter je upati, da bo pogajanja vendar mogoče nadaljevati. Roosevelt se sedaj pogaja le naravnost s carjem. Sploh se zadnje dni vrše pravzaprav le pogajanja med Rooseveltom in obema velesilama, dočim pooblaščenci tako Japonske kakor Rusije popolnoma mirujejo ter čakajo nadaljnih navodil.

Roosevelt na strani Jponcev.

Predsednik Roosevelt je pisal neki oficijalni ruski osebi (Viteju?) pismo, v katerem pravi, da je poražena in da ima Japonska kot zmagovalka pravico zahtevati odškodnino. Rusija mora (?) sprejeti japonske pogoje. To pismo je pri ruskih pooblaščencih in v Petrogradu doseglo ravno nasproti vtis, ker so Rusi sploh prepričani, da deluje Roosevelt za Japonce.

Vite o miru in Rooseveltu.

Vite je izjavil »Matinovemu« poročevalcu, da je dobil iz Petrograda vendar nekoliko uspeha, ker je car v principu pritrdil, naj se otok Sahalin prepusti Japoncem; toda glede denarja ni dosegel ničesar. Glede Roosevelta in njegovega posredovanja je rekel Vite: »Roosevelt je zelo dober mož, toda Rusije ne pozna.«

Iz vsega razgovora je dobil poročevalec prepričanje, da bo Vite v prvi prihodnji seji rekel Japoncem: »Sahalina ne maramo odkupiti z denarjem, temučrajši svoj denar obdržimo.« Ta izjava se svetu pokaže, da se Japonska bojuje le zaradi denarja.

Mirovna konferenca zopet odgodena.

V soboto je trajala seja le dobro uro ter se je podpisal zapisnik zadnje seje, nakar se je konferenca odgodila do danes.

Krisa na Ogrskem,

Budimpešta, 27. avgusta. Včeraj se je vršil ministrski svet, ki je trajal več ur ter se bavil z zadnjim kronske svetom v Išlu. Sklenilo se je baje, da se vladnik ne približa opoziciji, temučak, da se koalicija ne približa. — Z druge strani pa se poroča, da je cesar sprejel bivšega finančnega ministra Lukaesa

le zategadelj v avdijeno, da mu je poveril, naj se začne prihodnji mesec pogajati s koalicijo po kraljevem naročilu in preko vlade.

SRBSKI PRESTOLONASLADNIK POLOLETEN.

Belgrad, 27. avgusta. Polnoto prestolonaslednika se proglaša z velikimi slavnostmi. Slavnosti so proračunjene na tri dni. Cerkevni obredom bodeta prisostvovali ministri predsednik in predsednik skupštine. Najbolj se proslavi proglašenje pri 18. polku, kjer je dosedaj prestolonaslednik služil kot podčastnik, na dan polnoletnosti pa bo povisan za častnika.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 26. avgusta. V vasi Konopnica, vilsjet Skoplje je oddelek turškega polka napadel mirne vaščane ter postrelil 8 kristjanov, in sicer enega moža, tri ženske in štiri otroke. Turki trdijo, da se je to zgodilo med bitko z vstaši, kar pa ni res, ker nimajo Turki nobenega ranjenega ter sploh ni sledu o kaki bitki. Poslaniki velesil so zaradi dogodka pismeno protestirali pri turški vlasti. — Istotako so poslaniki pismeno posredovali v prilog sedmim Srbom iz Berberišča, ki jih ima Turška že celo leto zaprte, ker so sumljivi nekega umora.

Obsodba ruskega plemstva.

Petrograd, 27. avgusta. V zadnji seji državnega sveta, ki je bila pod carjevim predsedstvom, je izpregorovil veliki knez Mihail Nikolajevič o ruskem plemstvu: »Kje so zasluge plemstva? Kmets je plemstvo izsesalo do mozga, ne da bi jim dalo pedi kulture. Vseh dobro plačanih služb v državi se je plemstvo polasti, da zaneset s svojo zanikanostjo nered v vse oblastnije. Današnjih razmer v državi so v prvi vrsti krivi gospodje od plemstva. Vsled tega je neumno govoriti o zaslugh plemstva.«

Položaj na Ruskem.

Petrograd, 27. avgusta. Zaradi se, da se 1. septembra t. l. proglaši po celi Rusiji splošno pomiloščenje. Zaradi tega so se odgodile vse obsodbe vojnega sodišča na temelju vojnega stanja.

Varšava, 27. avgusta. Pri nekem starinarju je dobila policija mnogo izgotovljenih bomb in drugih razstrelb. — V Sokolovem je bil policijski načelnik na ulici ustreljen, isto se je zgodilo policijskemu načelniku v Mordovu.

Ločitev Norveške od Švedske.

London, 27. avgusta. Za obravnavo med Norveško in Švedsko sta že obe državi imenovali deležne večinoma ministre in predsednike zborov. Prva seja bo 31. t. m. v Karlsruhe. Ako se proglaši Norveška za republiko, postane njen predsednik najbrže dosedjanji ministri predsednik Mihelson, ki je pravi vodja vsega gibanja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. avgusta.

— OSEBNA VEST. Notar v Radčah, gosp. Alojzij Pegan, je premeščen v Idrijo.

— PREŠERNOVА SLAVNOST. »Rdeči prapor« naznanja, da se socialni demokrati ne udeleže Prešernove slavnosti, češ, da je način prirede te slavnosti tak, da bi socialni demokrati morali v marsičem zatajiti svoja načela in se ponizati na peto kolo ob tujem voznu, ako bi se hoteli udeležiti oficjalne prirede. »Rdeči prapor« pravi, da bo slavnost živinistično nacionalnega, politično-strankarskega značaja — a je pozabil to dokazati iz tega preprostega razloga, ker se to ne da dokazati, ker je ta trditev »Rdečega praporja« nenesnična. Prešernova slavnost nima kar nič strankarskega značaja, nego bo splošna slovenska narodna slavnost, katere

se lahko vsakdo udeleži, kdor je naroden. Naj bi bil »Rdeči prapor« raje direktno prisnal, da obsoja narodno slavnost, ker so socialni demokrati mednarodni. Sicer pa bomo videli, kako se bo pri slavnosti poznalo, da se je ne udeležejo socialni demokrati.

— Nemci se še sedaj jese in posijo, da dobi Prešeren v Ljubljani spomenik in da se ta spomenik slovensko odkrije. »Tagespošta« je posebno gostobesedna in strašno jo skrbi, koliko je Slovencev, ki Prešeremu sploh pozna. Naj nam bo dovoljeno vprašati »Tagespošto«, koliko milijonov je Nemcev, ki niti pojma nimajo, da je kdaj živel Schiller ali Goethe. Med nemškimi Štajerci lahko rečemo, da jih je 95%, ki ne vedo o Schillerju in o Goetheju ničesar.

Začilno za to je dejstvo, katero je ob Schillerjevi slavnosti zabeležil »Berliner Tagblatt«. Ta je poročal, da je imel v nekem mestu v Nemčiji pastor pridigo, v kateri je poslavil Schillerja. V svoji pridigi je rekel »Schiller je med namici in ljudje so se začeli ozirati po cerkvi, kdo je ta Schiller. Večina je mislila, da je Schiller res živ navzočen in uganili so, da je oni visoki mož, ki je med pridigo v svoji črni sukni prav ponosno stal blizu prižnice in šele pozneje so spoznali, da je bil mož, ki so ga smatrali za Schillerja — mestni polir! Vzprisko temu naj Nemci kar lepo molče o tem, v koliko pozna nač preprosti narod Prešerna. Izobraženci pa pozna vsi, skrbelo se je pa tudi, da ga spoznajo najpreprostejši slovi in bodemo v tem oziru prav lahko kmalu rekli, da smo Nemci da leč prekosili.

— SLOVENSKIM POROTNIKOM. Društvo »Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani« opozarja s tem vse gospode porotnike, da imajo vsekakdo pravico zahtevati, da se vrši cela porotna obravnavava izključno le v slovenskem jeziku, da se oddaja, ker se otoženec Slovenc itak le v slovenščini zagovarja, izvidi, mnenja izvedencev itd. le v slovenskem jeziku. Mi sami moramo zahtevati uporabo slovenskega jezika, potem je šele dolžnost sodišča, da tej zahtevi ugodi. Porotniki lahko sami iz svoje srede zahtevajo od predsednikov, da se oddajajo izvidi, mnenja itd. v slovenskem jeziku. Samo po sebi je umljivo, da se zagovornik v vsakem slučaju energično pridruži zahtevi porotnikov. Laški in nemški porotniki v Trstu, Gorici, Mariboru in Celju vztrajajo vedno pri tem, da se vrši cela obravnavava laščini oziroma v nemščini. Zakaj naj ravno mi Slovenci zaostajamo?

— KAKŠEN PRIJATELJ SLOVENCEV JE TRŽAŠKI ŠKOfov DR. MAGI? Ljubljanski »Slovenec«, ki poroča skoraj o vsakem koraku naših škofov — zadnji je pisal, da je moral neki škofov v Ljubljani na vsekakoli! — se pri vsaki mogoči priliki zavzame za tržaškega škofa Nagla, kateremu poje slavo letišti slovenski brezdomovinci, ki prodajo svojo narodnost rimske hierarhiji. Škofov Nagl je »Slovenec« vzorško, ki skrbi za Slovence, kakor more skrbiti le kak rimske-katoliški škofov, ki se za narodne zahteve slovenske nič ne briga in skuša potlačiti vsak narodni pojav na cerkevem polju. Tak je škofov dr. Nagl! Na podlagi zgodovinske pravice so Slovenci v Podgradu naprosili tržaškega škoфа, naj bi pri otvoritvi »Narodnega doma« dovolil glagolsko mašo ali vsaj ono v »slavet«. Tržaški škofov Nagl je pa prošnjo odbil! Komentara ni treba nobenega, vprašamo pa »Slovenca«, kako more opravičiti tako postopanje svojega izbranega ljubljencev?

— KLERIKALNA IZOBRAZBA. Sobotni »Slovenec« je priobčil dolgo klobasanje o izobrazbi slovenskega ljubljencev. Vemo, kake nazore imajo klerikalei o izobrazbi in zato o tem ni treba govoriti. »Slovenec« se torej vmena za izobrazbo ljubljencev, a treba je, da se z izobrazbo sažne pri »Slovenčevi« redakterjih. Ti namreč niti ne vedo, koliko ur

ima dan. V isti številki, v kateri se zavzema »Slovenec« za izobrazbo, je prijavil notico o Edisonu, v kateri je rečeno: »Nenavaden delaven je slavni izumitelj Edison. Edison dela večkrat po 36 ur na dan neprenehom. Se čisto neizobražen pastirje, da ima dan 24 ur, »Slovenčevi« uredniki pa pišejo, da ima dan 36 ur. In ti rečejo hočejo druge ljudi izobrazevati.

— K ODKRITJU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA dne 10. septembra t. l. so proglašila svojo udeležbo nadalje sledenca društva: slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani, slovenski kat. akad. društvo »Zarja« v Gradeu in bračno pevsko društvo »Ladja« v Devinu. Jugoslov. akademijo v Zagrebu bodo zastopali g. prof. Tadija Smičikla in dr. Štefan Štefanovič. Med nemškimi Štajerci lahko rečemo, da jih je 95%, ki ne vedo o Schillerju in o Goetheju ničesar. Svojo udeležbo je končno prijavil g. Peter pl. Zabolotski, atašé ministristva prosvete v Peterburgu, docent ruske literature in pisatelj, sedaj na Bledu. Jugoslovanska akademija položi pred spomenik svoj venec.

— SLOVA PREŠERNU. Čim nadalje več mladolinjabov se oglaša za knjižico, ki jo podeli pridnim otrokom v dragocen spomin. Tako so naročili po več izvodov krajni šolski svet v St. Lipšu na Koroškem 15 knjig, krajni šolski svet pri S. Luciji ob Soči 40, šolsko vodstvo v Braslovčah 100 izvodov, in sicer 50 za šolo na Vranskem, 35 za Braslovče in 15 za Letuš; krajni šolski svet v Vel. Lašči 5, Janko Šinkovec, tajnik Sokola v Idriji 6, dr. Jos. Kušar, odvetnik v Kranju 12, Fr. Gute, urar v Tolminu 10 itd.

— UČITELJSTVO OKRAJA LJUBLJANSKE OKOLICE naj se zdene v petek ob 10. uri pri zavrtljaju.

— KDOR HITRO DÁ, DVAKRAT DÁ! Piše se nam iz učiteljskih krovov: Na Kranjskem se poučuje po raznih ljudskih šolah tudi kmetijstvo. Za ta pouč deli c. kr. deželni šolski svet male nagrade. Akoravno smo že davno končali s tem poukom, vendar še do danes ni niti vinarja v naših rokah. Le čakajmo! Saj smo sami bogataši mi učitelji. Naš c.

ražajo željo, da se ukrene vse, kar je potrebno, da se čas odpiranja in zapiranja trgovin v posameznih stropah enotno uredi." Nato je sledilo glasovanje in je bila resolucija glede nedeljskega počitka z dodatkom gosp. Jelabina soglasno sprejeta. Društveni odbornik g. Drčar se je nato toplo zahvalil gosp. Perdanu za trud. Sledilo je posvetovanje o tem, katere učne tečaje naj priredi društvo "Merkur" letosno zimo. Ko je društveni tajnik g. Golob poročal o uspehih učnih tečajev prošlo leto, se je razvila živahnava debata o tem predmetu, ki so se je udeležili gg. Gaber, Drčar in Tršan, ki je predlagal aktiviranje tečaja, v katerem bi se poučevalo v aranžiraju izložbi. Naposlед je sklenilo poizvedeti želje društvenikov z vprašalnimi polami. Društveni podpredsednik gosp. Kessler se zahvalil v presrečnih besedah gospodu diju. Windischerju za njegovo pozitivnost ter gospodu Perdanu za izredno vremeno v delu za nedeljski počitek, izrekla željo, da se širi zanimanje za društvo, ter zaključi zborovanje.

— **Se nekaj odmevov iz dežele teme** šmarskemu zakulisniku pa nekoliko luči. Piše se nam iz Šmarja: Šmarski občinski odbor je rej začel delovati. Možje so prisegli delovati v korist občine, pa prvo, kar so storili, je bilo, da so hoteli škodovati svojim sosedom. Prvi predlog je naprej bil, da se kaznuje osem odbornikov, ki so se odtegnili prvič volitvi, po § 34 z globo 20 K, in s tem so pokazali možje katoliško narodnega prepranja svojo krščansko ljubezen in pot, po kateri bodo hodili, kot misljijo, tri leta. Obzaljnemo zelo te naučene kimavec v vemo, kje so jih naučili in kako je vse kot „na žnorci“ Možici, v tem znamenju ne boste zmagali, še manj pa rešili svojo nalogo. Le tako naprej! S tem ste pokazali, koliko smisla imate za druge prepotrebne reči. Pa seveda, tega vas ne nauči. Ostajamo rajše v temi. — Šmarski zakulisnik se je tudi oglasil. Dozdaj se mož ni podpisoval, zdaj pa si je izbral me, pa zelo nesrečno. Vidi se, da stoji na kulisami v temi in gleda v temo... Za kulisami menda, če se ne motimo, — in v tem oziru je ima zelo prav, — všeč „za žnorco“, mi pa gledamo, na prizorišču ta „gašpertheater“. Kakor potegne, tako migne. Da bi pa mi verjeli, da je vse res, kot se vrši, potrdil se je zakulisnik pisati v „Slovenec“ po svoji navadi. Govori tam o Cenethih in Ivanih, ki se hoteli biti župani, res pa je, da je hotel biti šmarski kaplan župan in je iskal samo primernega „popčka“, ki bi nosil ime župan, on bi ga — za kulisami seveda — županil in vlekel „za žnorco.“ Ime je postranski stvar, glavna stvar je, kdo všeče. Zato se je kaplan tudi mnogo trudil, da se mu ni prav popolnoma posrečilo, ker može so tudi neradi za igrače. Nekateri so seveda o tem presrečni, saj je roka, ki jih „čuka“, žegnana. Vidite zakulisnik, to je resnica, ker mi dobре vemo, kaj se godi za kulisami, in kdo všeče, da se na prizorišču giblje. — Tudi mi ni po volji, da smo zadnji nekoliko posvetili. Verjamemo; pa bomo še, razjasnili bomo, da se bo pokazalo, kar je v temi. Zakulisnik se je v svoji temoti zatezel v par reči, kjer se bo zelo opekel. Zanima ga župovanje pred petnajstimi leti; ako bože videti, naj gre in pogleda... Le ne predaleč, gospoda, ko imate zadnja leta takoj blizu pred seboj in ta leta so vasa! Posebno nevarno se je zakulisnik spotaknil ob nos. Povedali smo mu o treh nosovih, o enem „razbitem rožca“ in, če še ne ve, mu povemo, da je nos zelo nevarno dregati, ker je simdalje slabše, če ga ne pusti pri miru. So to pač zelo kočljive reči. Sicer so naši gospodje zdaj malo doma. Po okolici je razširjen tifus, gospoda pa se vozi z devicami po Sv. Višnjih in drugod. Seveda po toljku trudu se spodobi malo počitne in kaka zavaba. Smarci dajejo biro za dva kaplana, pa zaradno še enega ni. Po storjenem delu je sladko počivati.

— **Predstava „Rokovnja-je“ v Domžalah** se včeraj ni vrisala. Stvar je bila naslednja. Ko se je pred prvim dejaniem vzdignil zastor, se je zadel ob svetliko, ki je padla na in užgal zastor in papirnate kulise. Naled tega je nastala splošna panika med ogromno množico občinstva, ki je vse strani hitelo ven. Vendarse ni godila prav nobena nesreča. Naled tega se je vršil na to koncert pri gosp. Müllerju, kjer se je ljudstvo prav dobro zabavalo. Ker nihče izmed jedi ni hotel sprejeti vstopnine nazaj, se vrši predstava 8. septembra na Podčankovem vrtu v Domžalah in sicer preplačeno. Kljub včerajšnji nepriliku pa družba sv. Cirila in Metoda, v kateri prid je bila namenjena včerajšnja predstava, vendar dobila precejšen pripev, za kar gre zasluga vrlim na navdušenim Slovencam in Slovencem v Domžalah in okolici!

— **Dva župnika ponesrečila na Triglavu.** V torek sta šlo Triglav podbrdski župnik Kralj in neki 70letni duhovnik iz Borice. Prišla sta srečno na vrh. Ko

sta se pa vrádala, jima je spodrnilo, da sta se precej potokla ob skalah. Ko so ju spravili v nišavo, sta dobila pri okrajuem zdravniku v Bohinjski Bistri, dr. Watzku, prvo pomoč.

— **Kruto postopanje z žanki.** Z Rakeka se nam piše: V soboto, 26. t. m., je sreljalo okoli 600 rezervistov 17. pešpolka v Bežljaku, odkoder so odšli zveč proti Raketu, kamor so došli okoli 8. ure. Valed dnevnega napora so bili popolnoma premočeni in nadjati se je bilo, da se bodo ti režeči vsaj de loma telesno okrepljati: To pa jim ni bilo mogoče. Ko so došli v Raketu, so morali takoj v železniške tovorne vozove, kjer so čakali do četrt na eno po polnoči. Šele potem — torej po preteklu štirih ur — so se — odpeljali na daljno Koroško. Tako postopanje vojaških oblasti je vredno vsega grajanja in se mora javno rasglasiti, da zvedo ljudje, kako se dela z našimi slovenskimi fanti in možmi. Ako je bilo za častnike dobro in prav, da so se po prihodu v Raketu v gostilni zabavali in krepčali, bi tudi navadnemu vojaku ne škodoval kak prigrizek. A to jim je bilo zabranjeno! Premočeni in utrujeni so morali v mrzli noči prebiti po nepotrebnem v vozeh, ki so sicer za živino. Koliko je med njimi zakonski mož in očetov! Kdo je odgovoren za posledice, če si rezervist zakonski oče nakopije pri tem postopanju smrtno boleznen? Restavrator je naposled po mnogih prošnjah vendar toliko dosegel, da so se vojaki vsaj nekoliko okrepljali z jedjo in piščo. S tem pa seveda prej popisano ravnanje z vojaki še ni opravičeno.

— **Poroka.** Dne 29. t. m. se poroči g. Pavel Svetec, c. kr. deželovladni koncipist v Krškem, sin g. notarja Svetca v Litiji, z gospico Milo Schönnerjevo iz Leskoveca. Bilo je rečeno!

— **Odličen gost.** Gospod Josip Rems, uradnik banke »Knauth Nachod & Kühne« v New Yorku biva sedaj s svojo rodbino na dohodu v Novem mestu. Odšel je od tu pred 17 leti kot 20letni mladenec v Ameriko, kjer se mu je s početka zelo slabo godilo, pa naučil se je v kratkem času toliko angleščine, da mu je bilo mogoče nastopiti uradniško službo, kjer se mu sedaj prav dobro godi. Akoravno že veliko let biva v tujini, je vendar ostal zvest s svojemu narodu; on je tudi predsednik v New Yorku na hajšajočega se izbornega slovenskega pevskega društva »Savec«. Dokaz temu, kako ljubi svoj materni jezik, je dejstvo, da vsi njegovi otroci govorijo čisto slovenščino, kakor bi bili tukaj vzgojeni. Naš bode za zgled vsem v Ameriki tvečim Slovencem.

— **V Mokronugu** je otvoril tovarnar g. Fran Penca parno, mrzlo in pršno kopal. Za trg je ta pridobitev precejšnjega pomena, ko nima trg nobene pripravne vode za kopanje in sploh ni nobene tekoče vode. Kopal, ki je zelo okusno in moderno urejena, ima dva ločena oddelka in je cena za kopanje tako primerna, da je vsakomur dana prilika, da se posluži te potrebne noprave. — Kakor bojemo, se delajo tudi načrti, da bi g. Penca preksobel trg z električno razsvetljavo. Potem pa bi postal Mokronog trg prve vrste.

— **Zavratno ubit** je bil rudniški uradnik Benjamin Dettela v Zagorju. Služboval je v Zagorju 25 let. Okoščne, v katerih se je zgodil ta umor, niso še znane in tudi o storilcih še ni sledu. To vzbuja vsekakor sume, če se je sploh zgodil umor. Upamo, da dožene sodna preiskava resnico.

— **Poročil** se je danes gospod dr. Ljudevit Stiker, odvetniški koncipijent v Celju z gospico Mici Schaur, veleposestnikovo, hčerkno na Vranskem. Čestitamo!

— **Umrla** je v celjski bolnišnici gospa Josipina Šusterič, žena značega narodnjaka, gostilničarja Josipa Šusteriča na Teharjih. Pokojna je bila vzor slovenske rodoljubke, kakršnih je le malo na Štajerskem. Pri volitvah je nastopala s svojim možem kot glavnega agitatorja ter je pri padu teharske občine v nemčurske roke jeze in sramu jokala. Slava spominu nevstrane Slovenke!

— **Izlet brežiškega „Sokola“.** Piše se nam iz Brežic: V nedeljo 20. t. m. je vrli brežiški Sokol priredil peš-islet v Globoko, prijazni kraj brežiške okolice, kjer se je vršil pred 30 leti prvi slovenski tabor. Povsed posdravlja slovensko ljudstvo čile Sokole radostno ismenado, in kadar pridejo se zbore okolnih v kratkem času velika množica ljudi, ki kaže jasno svoje veselje in navdušenje nad društvtom, v katerem se zbirajo najboljše moži slovenskega naroda. Tako je bilo tudi preteklo nedeljo. Velika množica zavednih kmetov iz Globokega in okolice ter najboljših odličnjakov iz bližnjih

Pišec je z gromovitim živjo in nadar-klici pozravljala prišedečo Sokole in vrli tamburaški zbor »Grlješ« iz Pišec je dovršeno sviral narodne pesmi in koračnice. Komaj se je nekoliko poleglo hrupno veselje svidetja, vstala odlidni župan globočki g. F. Konec, ki je v navdušenih in jedrnatih besedah pozdravil sokolsko društvo. V imenu tega pa se mu je zahvalil starosta dr. Straček in ob enem tolmačil navsočemu ljudstvu pomen sokolskih sletov in sokolsko idejo. H-tro je potekel le kratko odmerjeni čas odmora v splodnem veselju in navdušenju. Vsakega je navdajala vesela zavešt, da ne stoji ved naš prosti narod, naša kmetiško ljudstvo nemo in nerazumno nasproti za narodnost in obstanek naroda borečim se bojevnikom. Isto tako presečen je bil tudi sloves poslavljajočih se Sokolov od narodne množice. Od povsod so doneli klici: Na svidenje, nazdar! Tako duševno okrepljeni in vzpodbujeni, vtrajati v težkem sokolskem delu so se Sokoli veseli in krepki vrádali domov. A tu se jim je hotelo sketi čisto veselje, kajti pri nemškem puščaju v Brežicah jim je hotela ustaviti z povsodnjeno roko v policijsko uniformo obledena cestna baraba pot. Toda nesrečna usoda je metalala od ene do druge jeklene rame na prej korakajočih Sokolov kakor možičeljna iz gumija, dokler ga ni sredni sluški pri tretji vrsti na prosto privadel. »Hvala Boguda sem zunanj je glasno vzkliknil ta nesrečna v boju poslana žrtev nemšurke družbe, ki je »strammdeutsche« stala pred nemškim kurnikom: visoka gospoda in fakinji paglavci v idilični slogi, in čakali sokolskega poraza. Seveda jim ni bila sreča mila, pa nad kom — če ne nad — Sokoli — se naj razlike ves grenkobni žolč brežiške gospode nad izgubo svojega kimaveca pravka. Te boli videti, da sta kar naenkrat kakor strele nastopile v naši brežiški slovenski sredini dva odlična člana: odvetnik in notar! Tega ne morete naenkrat požreti: župan figurant Gusti, tetka konkubina, ki si je takor gorko že grola gnezdec za svojega nadabudnega sinka in nič manje se ne ježijo lasje srditemu tevtonu Schniffeldschütschu in se krči bolestne strasti: trebušek Mattheizovemu tatu teletu Fricu neumnemu! Dober tek Vam vsem, pa potolaže se nismo še pri koncu, pride še gorša. Do tistihmal pa Vam vsem brežiškim Germanom »Heut und Sieg!«

— **Ptujska gimnazija in pripravnica.** Nemškutarski ptujski »Štajerc« je še pred kratkim pisaril, da slovenskemu kmetu ni treba dati otrok študirati. Zdaj se je naenkrat premislil in nagovarja na vse pretege, naj dajo kmetske svoje sinove v ptujsko gimnazijo. »Štajerc« seveda hvali to gimnaziju, kakor vse, kar je nemško. Na ptujski gimnaziji so vsi profesorji razen enega, ki poučuje slovenščino, sami trdi Nemci. Naravno je torej, da se slovenski dijaki boje nemške ptujske gimnazije in da rajši gredo v Maribor ali Celje, kjer se v nekaterih predmetih tudi slovenski poučuje. Tako je preteklo leto obiskovalo mariborsko gimnazijo 342 Slovencev, na ptujski pa 10. Ornig, ki je dal za nemške dijake napraviti »Studentenheim«, bi seveda zdaj rad zvabil tudi slovenske dijake na ptujsko gimnazijo, kjer bi bili na milost in nemilost izročeni nemškim profesorjem. To hoče Ornig doseči z novim pripravljalnim razredom, ki se bo obiskoval s prihodnjim šolskim letom in za katerega »Štajerc« prav pridno agitira. Vendar upamo, da ne bo kmeta, ki bi dal svojega sina v pripravljalni razred, kakor v pripravljalnem razredu! Kdo ima torej na Štajerskem sina za gimnazijo, naj ga da v slovenski oddelek gimnazije v Celju ali Mariboru in na ne ne ne zapeljati sladkim priliznjenim besedam »Štajercem!«

— **Nižje gozdarsko šolo** otvorijo v jeseni v Celovcu. Sprejetih bo 15 gojencev, ki bodo morali plačevati po 40 K na mesec in 20 K šolnine vsakega pol leta. Revni in pridni udenci bodo dobili štipendije po 400 K, 200 K in 100 K.

— **Tržaška policija** je izselila in aretovala 34letnega Romeo Casella iz Soregve pri Parmi v Italiji. Casella je bil leta 1902 od sodišča v Parmi obsojen in kontumacijsko na 7 let, 2 meseca in 20 dni zaradi ponarejanja listin. V Trstu je bival že več let kot posredovalce služb.

— **Grozna mesrečna** se je pripetila na železnični progi med St. Petrom in Reko. V tretjo čuvajnico od St. Petra proti Reki je udarila strela in ubila vso družino, namreč čuvajočo ženo in štiri otroke.

Strela je raztrila tudi progo pred čevljino, kar je ospnilo mimo vosačo strojevodo, ki je ustavil struj in stopil v čuvajnico ter načel ondi grozni prizor. Akoravno je čuvaj izločil telefonski aparat, je vkljub temu udarila strela vanj.

— **Obesiti se je hotel v Trstu** 20letni natakar Sebastijan Lesser. Vendar so ga še o pravem času redili in poslali v opazovalnico bolnice.

— **Rimske grobove** so našli pri zidanju nove ceste od Pomera v Premonturo v Italiji. Doslej so jih našli štiri, v katerih so bile znamenite stvari za raziskavanje rimskega iskopin.

— **Projekcijsko gledišče s kinematografov.** Iz Opatije je prispel v Ljubljano J. Roland Mühlhans s svojim projekcijskim glediščem, s katerim se je kazal z najboljšim uspehom po raznih večjih mestih. Prva predstava je bila 29. t. m. ob 8. uri zvečer. Več je razvideti iz inserata v lepkov. Posebno senzacijo zubača čarovnija v 16 slikah »Faust v peku«, nadale prizori iz Sienkiewiczevega »Quo vadis« itd.

— **„Svojo ženo je pretepel“** K t. m. je pretepel vodnik, ki je znaščana, da je naščuvana po drugih ljudeh preveč govorila, kar občuje. Ni res, da bi mož ves zaslužek pri Lahu pognal, temu je dosedel vedno lepo za ženo in družino skrbel ter ni res, da bi bila žena njega preživila. Tudi ni res, da bi bil dne 2. m. m. svojo ženo neusmiljeno pretepel, temu je le nekoliko razgotobil, kar pa gotovo občuje ter mu vsled tega žena tudi rada odpušča, da se vrne hišni mir.

— **Viomil** je včeraj popoldne dosedel že neznani tat v baraku Tomaz Seliškarja na Martinovi cesti št. 61 in ker ni v nji zase kaj druga pripravljena, se je zaviljil s 8 K vredno žago.

— **V voz električne cestne železnice** se je včeraj s kolesom zaletel 11letni stolarjev sin pri Sv. Petru cerkv. Ker je voznik nagnil ustavil, se dečku ni zgodilo nič hudega, pač pa se mu je zlomilo kolo v sredini. — Fijakar Jožef Lipar je včeraj peljal Pod Trane, ko je šel za njim električni voz, tako počasi in nagajivo in se vkljub zvonenju ni hotel umakniti, da je moral voznik električni voz ustaviti. Fijakar bode drugič gotovo bolj rešpektiral svojega konkurenta, če ne bode pa dobil urek.

— **Ponesrečil** se je v soboto pri vajah na Notranjskem neki huzar, ki je s konjem vred padel in si zlomil nogo. Ponesrečil so ga v tukajajo garnizijsko bolnico.

— **Okrajno sodišče v Gornjem gradu** išče nekoga 23letnega Ivana Podkrajnika iz Nove Štife, ki se skriva nekje po deželi, kjer krade, kakor uraka in se misli naposled z utradnim denarjem izseliti v Ameriko. N.-edenec nima dosedel na vesti več kakor 20 let in goljufi, ki jih je izvršil pri raznih strankah, večinoma na Spodnjem Štajerskem.

— **Aretovana** je bila v soboto zvečer 1876 leta v Polhovem gradiču rojena Marija Ternovčeva, ki je te dni vzel pri Mateju Stusinu v Prešernovih ulicah na ime g. Ane Rupnikove dva para črevljev.

— **Na poučno potovanje** se je včeraj odpeljalo 70 kranjskih kmetovalcev, ki se bodo najprej ustavili v Žalcu.

— **Pruski vojaki.** Včeraj se je peljalo ob 1. uri 35 minut skozi Ljubljano in Južno Afriko 220 pruskih vojakov. Na južnem kolodvoru so stali kakih 10 minut. Na peronu je bilo 115 civilnih oseb in nekaj častnikov. Ker niso smeli vsi vojaki izstopiti, so bili v vozovih postreženi. Vojaki, kolikor se jih je moglo videti, so bili možni, njihova uniforma je precej komodenja od naše, in sicer tako, da bi vsak možčan, ako bi pruskega protstaka ali častnika sred

se je to ni posredilo; njen lastni oče jo je ovadil otrošnikom, ki je pa niso našli doma, ker je pobegnil; šele čez 9 dni so jo srečali na Osojnici in jo učrtovali. Na označenem mestu je našla komisija trupli otrošičev moškega spola, ki sta pa bila od črov razjedena in več hude vredine v takem stanju, da se vsroka smrti po izvedenih ni moglo konstatovati; le toliko se je zmaglo z gotovostjo redi, da sta bila oba otroka pravilno razvita in ne prezgodaj rojena.

Obravnava še ni končana in se razsodba razglesi danes zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Budimpešta 28. avgusta. Včeraj so bili na 50 krajih socialistični shodi za splošno tajno in enako volilno pravico. Nemirov ni bilo.

Carigrad 28. avgusta. Znane bogatega armenškega plemnika Undjana Apika, ki je imel naslov ekscelence, je neki Armenec revolucionjskega odbora ustrelil. Morilce so zaprli.

Petrograd 28. avgusta. Car je sprejel Buljiginovo demisijo. Naslednik mu bo ali general Trepov ali pa Ignatjev.

Petrograd 28. avgusta. Nad celim odeskim okrajem je proglašeno obsedno stanje.

Petrograd 28. avgusta. Vsled neprestanih izgredov v Libavi so zaprli borzo.

Berolin 28. avgusta. Iz Petrograda je došla vest, da je v raznih krajih Sibirje izbruhnila revolucija. Gubernator v Tomsku je bil baje ustreljen.

London 28. avgusta. Iz New Yorka se poroča, da je car za stalno odškoni Rooseveltov posredovalni predlog.

London 28. avgusta. V sobotni mirovni konferenci so se najprej prečitali in odobrili zapisniki prejšnje seje. Nato se je seja proglašila za zaupno. Komura je naznani, da Japonska odstopi od svojih zahtev glede ruskih ladij v Vzhodnem morju, to je, da ne zahteva interniranih ladij in da se Rusiji ne zabrani imeti povoljno številu ladij v teh morjih. Nato je Vite naznani, da je car japonsko zahtevo glede odkupa Sahalina kategorično odklonil. Po teh besedah je nastala tišina v zbornici. Japonci so pričakovali, da Vite še kaj pripomni, toda Vite si je nažgal cigaret ter molčal. Komura je čez nekaj časa predlagal, naj se konferenca ne prekine, temuč le odgodi do nedeljka. Vite je temu pritrdil.

Gospodarstvo.

Dobavni razpis. C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo za leto 1906 oddala dobava rasnega lesa za ravnateljstva državnih železnic v Beljaku in Trstu potom javne ponudbe. Dobavati bo: rasne lesove, železniške prage, deske, late, tramove, toprišča, ročnike iz mehkega in trdrega lesa: potem oglje iz mehkega in trdrega lesa, brezove metle it. d. Dobavni pogoji, ponudbeni vzorci in sezname predmetov se dobre pri ravnateljstvu v Beljaku (čudelek 3) za vzdržavanje in stavbo železnice. Ponudbe je najkasneje do 11. septembra 1905 do 12. ure opoldne vložiti pri gori nannedenem ravnateljstvu. Eden iztis dobavnega razpisa, ki obsega natančnejše podatke, leži v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na pogled.

Meteorologično poročilo.

Vredna nad morjem 506-2. Srednji srednji tisk 728-0 mm.

Avgust	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
26.	9. zv.	7348	171	sr. srahod	jasno
27.	7. zj.	7355	153	sl. zjahod	meglja
.	2. pop.	7341	251	sr. jug	oblačno

Srednja temperatura sobote in nedelje: 19,9° in 19,9°, normale: 17,7° in 17,8°. Mokrina v 24 urah: 7,0 mm in 0,2 mm.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurs dan, boro 28. avgusta 1905.

Naložbeni papirji.	Dinar	Blage
majeva renta	100-60	100-80
stroberna renta	100-50	100-70
avstr. kronska renta	100-65	100-85
zlatna	119-45	119-65
ogradska kronska	96-70	98-90
zlatna	115-90	116-10
posejilo dežele Krautske	99-50	101-10
zast. posojilo mesta Špijet	100-60	101-60
Zadar	101-20	102-15
češka, dež. banka k. e.	100-25	100-75
ž. e.	101-25	100-75
zast. pism. ga. d. hip. b.	101-25	102-15
100% pr.	100-70	107-70
zast. pism. Innerst. hr.	100-50	101-50
dež. hr.	100-25	100-95
ogradske cen.	100-10	101-—
z. p. m. ogr. hip. ban.	100-—	101-—
obl. češke ind. banke	100-75	101-75
prior. Trat-Poreč lok. žel.	99-90	100-—
prior. dol. žel.	99-50	100-—
juž. žel. kup.	318-90	320-90
avst. pos. za žel. p. o.	101-90	102-25
Srečke	190-75	192-75
arske od 1. 1860 ¹ , ...	293-25	295-50
1864	165-60	167-60
češke	801	805-50
zem. kred. i. emisije	304	314—
z. p. m. hip. banka	266-50	272-80
arske s. tr. 190—	63	109-25
turške	142-25	143-25
Basiliška srečke	26—	27-70
Kreditne	474	482-50
češke	78	83—
Krakovske	58-25	94-25
Ljubljanske	55-50	65-50
Avst. rud. križa	54-25	56-25
Ogr.	34-75	36-25
Radioske	42—	46—
Saleburške	74—	78—
Danajske kom.	535-50	544—
Delnice	96-50	97-50
Državne železnice	67-50	67-50
Avstro-ogradske bančne delnice	1432	1442
Avstr. kreditne banke	673	674—
Držake	781	785-50
Zivnostienske	247-50	786—
Premogok v Mostu (Brux)	667	669—
Alpinški mostan	642	643—
Prasko tel. inždr. dr.	275-4	764—
Šums-Murški	555	556—
Trovški prem. uradne	285-50	286—
Avstri. orodne tovr. družbe	533—	555—
Češke železnične družbe	162—	166—
11-36	11-40	
19-10	19-14	
25-48	25-65	
22-96	24-04	
13-20	17-40	
85-40	95-55	
23-30	254-50	
84	—	

Prejalstnega srca naznjamamo podpisanci vsem sorodnikom, prijetljivim in znancem zlastno vest o smrti iskrenoljubnjene matere, oziroma stare matere, sestre in tače, gospo
ali branjarijo. Žena je dobra kuvarica. Več pove upravljanje "Slovenskega Naroda".
2718-1
Proda se na ljanskem cesti št. 20 v Ljubljani za 5000 gld.
2722

Uršule Pajser

posestnice

Ki je v soboto, dne 26. avgusta 1905 ob 10. uri zvečer po kratki, mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umiranje, blaženo zaspala v Gospodu Zemeljski ostanki druge pokojnice se bodo v pondeljek, 28. avgusta 1905 ob 4. uri popoldne v deželni bolnici blagoslovili in na to prepeljani na pokopališče Sv. Krištou. Sv. maše zadušnice se bodo sluzile v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, 27. avgusta 1905.

Minka Pire roj. Pajser, hči. — **Dr. M. Pire, zet.** — **Apolonija Štrukelj, sestra.**

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. avgusta 1905.

Terminal.		
Pšenica za oktober	za 100 kg.	K 15-70
April 1906	100	16-30
Rž	100	12-80
Kerzna	100	13-30
Oves	100	12-02

Efektiv.

10 vin. ceneje.

Zahvala.

Vsem dragim prijateljem in znancem, ki so mi ob smrti mojega iskrenogljubnjene sogroga, oziroma očeta, gospoda

Franca Zupana

c. kr. poštnega oficijala

tako tolažilno stali ob strani, in ki so dragemu pokojniku z lepimi darovanimi venci in s številnim spremstvom na pokopališče izkazali poslednjo čast, izrekam v lastem in v imenu svojih otrok in ostalih sorodnikov najtopljejšo in najprešnjejo zahvalo, zlasti pa se zahvaljujem gg. uradnikom, drugim uslužbenecem c. kr. poštnega in brzjavnega urada in pa gg. povecem za ganljivo nagrobo petje.

V Ljubljani, 26. avgusta 1905.

Slavko Zupan, roj. Presker.

V zakup ali na račun iščem

manjšo gostilno

ali branjarijo. Žena je dobra kuvarica. Več pove upravljanje "Slovenskega Naroda".

2718-1

Proda se na ljanskem cesti št. 20 v Ljubljani za 5000 gld.

2722

nova hiša

in 1200 m² zasadjenega vrta.

Vse natančneje ravno tam.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti svoje ljube matere, stare matere, sestre in tače, gospo

Uršule Pajser

posestnice